

METINGEN 2009 TOT EN MET 2013

Monitor Regionaal Kompas Oost-Veluwe 2013

M. Boendermaker

B. Bieleman

INTRAVAl
Onderzoek en Advies

1. Inleiding

In deze factsheet wordt de omvang en samenstelling van de doelgroepen van het Regionaal Kompas Oost-Veluwe besproken, alsmede enkele bijbehorende indicatoren. Het Regionaal Kompas Oost-Veluwe 2008-2011 is in 2008 door de gemeenteraad van de centrumgemeente Apeldoorn vastgesteld en bevat een meerjarenvisie en een plan van aanpak voor de maatschappelijke zorg in de regio Oost-Veluwe, bestaande uit de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Heerde en Voorst. Het geeft daarmee invulling aan een groot deel van de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden op een drietal prestatievelden van de Wmo: 7. Maatschappelijke opvang; 8. Openbare geestelijke gezondheidszorg (O)GGz; en 9. Verslavingsbeleid. Het Regionaal Kompas 2008-2011 is inmiddels verlengd met de jaren 2012, 2013 en 2014.

Doel van de maatschappelijke zorg is kwetsbare personen zo volwaardig mogelijk en zelfredzaam mogelijk mee te kunnen laten doen in de samenleving met een aanvaardbare kwaliteit van leven. Dit wordt bereikt door het realiseren van samenhangende, integrale, individuele begeleidingsplannen voor preventie, toeleiding, opvang en (na)zorg voor kwetsbare personen met meervoudige problematiek die behoren tot de doelgroep van maatschappelijke zorg (Gemeente Apeldoorn, Regionaal Kompas Oost-Veluwe 2008 tot en met 2011). Instellingen die voor hun cliënten financiering willen ontvangen van de gemeente, dienen daartoe een begeleidingsplan op te stellen. In het begeleidingsplan worden diverse kenmerken aangegeven, die tevens voor het monitoren van de doelgroepen van het Regionaal Kompas (kunnen) worden gebruikt.

Voor een nadere bepaling van de omvang en samenstelling van de doelgroepen van het Regionaal Kompas zijn geanonimiseerde persoonsgegevens verzameld van alle cliënten uit de doelgroep die in 2009, 2010, 2011, 2012 en/of 2013 ingeschreven hebben gestaan bij: IrisZorg; het Leger des Heils; Horeb; GNet (OGGz); Menorah; De Overbrugging; stichting Ontmoeting; Tactus/Omnizorg; en Riwis. In bijlage 1 wordt een korte omschrijving van deze instellingen gegeven. In deze factsheet wordt aan de hand van de verkregen registratiegegevens (cliëntenregistratie van de instellingen en gegevens over de door de instellingen ingediende begeleidingsplannen) aandacht besteed aan de resultaten in de jaren 2009 tot en met 2013 in de regio Oost-Veluwe. Er is sprake van een groeiemodel: naarmate de digitale gegevensverwerking over de cliënten bij de verschillende instellingen toeneemt, kunnen steeds meer gegevens worden toegevoegd en (anoniem) gekoppeld, geanalyseerd en over worden gerapporteerd.

2. Definitie doelgroepen

De definitie van de brede doelgroep van het Regionaal Kompas Oost-Veluwe luidt als volgt:

1. de aanwezigheid van problemen op twee of meer van de volgende leefgebieden:
  - a. zorg (geestelijke gezondheid, lichamelijke gezondheid en zelfverzorging);
  - b. wonen;
  - c. dagbesteding;
  - d. financiën;
  - e. sociaal netwerk;
  - f. veiligheid;
2. leidend tot het niet voldoende in staat zijn om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien (niet zelfredzaam) en/of leidend tot overlast voor de directe omgeving; en

3. een gebrek aan mogelijkheden om de problemen op te lossen, door het geen hulp willen vragen (zorgmijders) of door de afwezigheid van een adequate hulpvraag dan wel de afwezigheid van een toegankelijk en adequaat aanbod van de zorg (zorgmissers).

Om de verschillende doelgroepen die binnen de brede doelgroep vallen – feitelijk daklozen, residentieel daklozen, potentieel daklozen, zwerfjongeren, jonge moeders (tienermoeders) en opiaatverslaafden – te onderscheiden wordt gebruik gemaakt van de definities die zijn opgenomen in bijlage 2. Deze definities komen overeen met de gehanteerde definities in het Regionaal Kompas Oost-Veluwe 2008-2011 en in het Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang van de G4. In mei 2010 is een nieuwe definitie van zwerfjongeren vastgesteld door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Deze definitie is overgenomen.

3. Doelgroepen regionaal Kompas

Hieronder wordt per doelgroep aangegeven hoe de omvang zich heeft ontwikkeld in de loop van de jaren en welke resultaten zijn behaald. De paragraaf wordt afgesloten met een figuur waarin zichtbaar wordt gemaakt in hoeverre de doelgroep zwerfjongeren, feitelijk daklozen en residentieel daklozen uit 2012 opnieuw voorkomen in de 2013.

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van het aantal cliënten uit de doelgroep per instelling en de overlap tussen de instellingen. Hieruit blijkt dat de overlap tussen instellingen over het geheel genomen niet erg groot is. Wel is ruim 20% van de cliënten die in 2012 gebruik hebben gemaakt van een voorziening van Omnizorg in dat jaar ook bij één van de andere instellingen bekend, waaronder bij Menorah en IrisZorg.

Zwerfjongeren

De groep zwerfjongeren wordt gevormd door feitelijk daklozen en residentieel daklozen tot 23 jaar, die in beeld zijn bij het outreachend team van IrisZorg, het ambulante jongerenteam van IrisZorg en/of bij een opvangvoorziening (waaronder Crisisopvang Vellertzoom, Crisisopvang Jonge Moeders, Omnizorg of het Leger des Heils).

Tabel 1 Zwerfjongeren (feitelijk daklozen en residentieel daklozen tot 23 jaar)

	2009	2010	2011	2012	2013
Minimum aantal zwerfjongeren	52	86	109	84	84
Feitelijk dakloze jongeren	41	59	79	36	50
Residentieel dakloze jongeren	11	27	30	48	34
Aantal nieuwe intakegesprekken/screenings	48	54	56	48	50
Aantal nieuwe begeleidingsplannen	18 ¹	24	29	21	18

Eind 2009 zijn in totaal 52 zwerfjongeren geregistreerd, waarvan 48 een intakegesprek hebben gehad (tabel 1). Met 18 van deze zwerfjongeren is in 2009 (of eerder) een begeleidingsplan gestart. Eind 2010 zijn 86 zwerfjongeren opgespoord en geregistreerd, waarvan 54 zwerfjongeren in dat jaar een intake hebben gehad. Hiervan is met 24 een begeleidingsplan gestart. In 2011 is dit aantal

¹ Het gaat hier om het aantal begeleidingsplannen dat in 2009 of eerder is aangeboden/gestart.

gestegen naar 109 zwerfjongeren, 56 intakegesprekken en 29 begeleidingsplannen. Zowel in 2012 als in 2013 gaat het om 84 zwerfjongeren, vergelijkbaar met het aantal in 2010. In 2012 hebben 48 van hen een intakegesprek gehad, waarvan met 21 een begeleidingsplan is gestart. In 2013 gaat het om 50 intakegesprekken en 18 begeleidingsplannen.

Voor de jaren 2009 tot en met 2011 geldt dat het aandeel feitelijk daklozen groter is dan het aandeel residentieel daklozen. In 2009 gaat het om 41 feitelijk dakloze jongeren en 11 residentieel dakloze jongeren, in 2010 om 59 feitelijk en 27 residentieel daklozen en in 2011 om 79 feitelijk dakloze en 30 residentieel dakloze jongeren. In 2012 ligt het aantal residentieel dakloze jongeren met 48 hoger dan het aantal feitelijk dakloze jongeren (36), terwijl deze verhouding in 2013 weer is omgedraaid met 34 residentieel dakloze jongeren en 50 feitelijk dakloze jongeren. Daarbij geldt overigens dat de woonsituatie van de zwerfjongeren bij een deel van de jongeren gedurende het jaar wijzigt van feitelijk naar residentieel dakloos of andersom. Zo kan een feitelijk dakloze door het outreachend jongerenteam worden doorverwezen naar de crisisopvang voor jongeren, maar andersom kan een jongere na de maximale verblijfsduur in de crisisopvang opnieuw feitelijk dakloos worden. Voor al deze jongeren geldt dat zij in de berekening van het aantal zwerfjongeren alleen als feitelijk dakloos zijn meegeteld, om daarmee dubbeltellingen te voorkomen.

Feitelijk daklozen

Het minimum aantal feitelijk daklozen van 23 jaar en ouder dat zich heeft gemeld bij een opvangvoorziening stijgt tussen 2009 en 2012 van 94 naar 152 personen (tabel 2). In 2013 is er sprake van een daling naar 129 feitelijk daklozen. Van hen hebben 79 personen in 2013 tien nachten of meer gebruik gemaakt van de nachtopvang van Omnizorg.

In 2009 (en eerder) zijn met 24 daklozen intakegesprekken gehouden en 13 begeleidingsplannen gestart, terwijl in 2010 en 2011 respectievelijk 13 en 16 intakegesprekken zijn gehouden en in beide jaren zes begeleidingsplannen zijn gestart. In 2012 gaat het om 11 intakegesprekken en acht begeleidingsplannen, in 2013 om 13 intakegesprekken en vijf begeleidingsplannen.

Tabel 2 Feitelijk daklozen (23 jaar en ouder)

	2009	2010	2011	2012	2013
Minimum aantal feitelijk daklozen 23+	94	117	135	152	129
Aantal nieuwe intakegesprekken/ screenings	24	13	16	11	13
Aantal nieuwe begeleidingsplannen aangeboden/gestart	13 ²	6	6	8	5

Door, naast registraties van de opvangvoorzieningen, ook politieregistraties (uit de Basisvoorziening Handhaving) te gebruiken, kan een meer compleet beeld worden gegeven van het minimum aantal feitelijk daklozen. Hierbij worden zowel feitelijk daklozen tot en met 22 jaar als feitelijk daklozen van 23 jaar en ouder meegerekend. In 2010 is het minimum aantal (getelde) feitelijk daklozen bij de opvangvoorzieningen en de politie 237 personen. In 2011 is dit aantal gestegen naar 250 geregistreerde feitelijk daklozen (tabel 3). In 2012 daalt dit aantal naar 214 personen. In 2013 daalt dit aantal verder naar 202 feitelijk daklozen. Omdat over 2009 geen politiegegevens zijn aangeleverd,

² Het gaat hier om het aantal begeleidingsplannen dat in 2009 of eerder is aangeboden/gestart.

is van dat jaar alleen het aantal feitelijk daklozen dat zich heeft gemeld bij een opvangvoorziening bekend.³

Tabel 3 Feitelijk daklozen (23- en 23+ tezamen) inclusief politieregistraties

	2009	2010	2011	2012	2013
Minimum aantal feitelijk daklozen (23- en 23+) inclusief politieregistraties (BVH)	n.b.	237	250	214	202

Residentieel daklozen

In 2009 telde de regio 368 residentieel daklozen van 23 jaar of ouder. In 2010 is een lichte toename te zien tot 412 residentieel daklozen (tabel 4). Voor 2011 geldt dat er minimaal 460 residentieel daklozen van 23 jaar en ouder zijn geregistreerd. In 2012 en 2013 daalt dit aantal weer naar respectievelijk 387 en 392. Het gaat bij deze residentieel daklozen voornamelijk om cliënten van Beekbergen, De Wending en Omnizorg (Hostelkamers en Beschermd Wonen).

Tabel 4 Residentieel daklozen vanaf 23 jaar

	2009	2010	2011	2012	2013
Minimum aantal residentieel daklozen 23+	368	412	460	387	392

Opiaatverslaafden

Voor het bepalen van het aantal opiaatverslaafden (heroïne en/of methadon), wordt gebruik gemaakt van de gegevens van de instellingen voor verslavingszorg en registraties van de politie. In 2009 en 2010 zijn door de politie geen gegevens aangeleverd over het aantal opiaatverslaafden, waardoor alleen het aantal opiaatverslaafden bij de instellingen kan worden vastgesteld. In 2009 bedraagt het aantal getelde opiaatverslaafden bij de instellingen 214 personen, terwijl het in 2010 om 231 gaat (tabel 5). In 2011 en 2012 is het aantal geregistreerde opiaatverslaafden bij de instellingen vergelijkbaar met de jaren ervoor, namelijk 224 in 2011 en 223 in 2012. In 2013 is er sprake van een lichte stijging naar 240 opiaatverslaafden.

Daarbij dient te worden opgemerkt dat het vaststellen van het aantal opiaatverslaafden uit Oost-Veluwe bij Tactus/Omnizorg sinds 2011 op een andere (meer accurate) wijze plaatsvindt dan in de jaren ervoor. Tot en met 2010 werd dit aantal vastgesteld op basis van het middelengebruik en de woongemeente van de cliënten, zoals in de registraties van Tactus/Omnizorg was vastgelegd. Deze informatie bleek in veel gevallen te zijn verouderd. Sinds 2011 is daarom bij het bepalen van het aantal opiaatverslaafden uit Oost-Veluwe bij Tactus/Omnizorg uitgegaan van het aantal cliënten dat gebruik heeft gemaakt van de methadon- of heroïnebehandeling en/of de methadonverstrekking. Hiermee komt het aantal opiaatverslaafden iets hoger uit dan wanneer de oude, minder accurate tellingsmethode zou worden gehanteerd.

Over 2011, 2012 en 2013 zijn wel politieregistraties beschikbaar, waardoor het aantal bij de instellingen geregistreerde opiaatverslaafden in deze jaren kan worden aangevuld met informatie over opiaatverslaafden die bij de politie bekend zijn. Over deze drie jaren heeft de politie gegevens

³ Halverwege 2009 heeft de politie een nieuw registratiesysteem in gebruik genomen, namelijk de Basisvoorziening Handhaving (BVH). Dit registratiesysteem vervangt het BPS. Mede gezien deze overgang is het voor de politie niet mogelijk gebleken om gegevens over het jaar 2009 aan te leveren.

verstrekkt uit de Basisvoorziening Handhaving (BVH), waarin de dagrapporten van de politie worden bijgehouden. Wanneer het aantal bij de instellingen geregistreerde opiaatverslaafden wordt aangevuld met de informatie over opiaatverslaafden uit BVH, worden in 2011 en 2012 in totaal respectievelijk 248 en 247 opiaatverslaafden geteld. In 2013 gaat het om 256 verslaafden. In 2012 en 2013 heeft de politie tevens informatie verstrekt over personen die met een antecedent in het Herkenningssysteem (HKS) van de politie zijn geregistreerd en hierin zijn aangemerkt als harddrugsverslaafd. Wanneer ook deze gegevens worden meegenomen, komt het aantal verslaafden in 2012 uit op 292, in 2013 op 300. Voor 42 verslaafden in 2013 geldt dat zij wel bij de politie geregistreerd staan als verslaafd, maar niet bekend zijn bij de instellingen. Daarnaast zijn 18 van de bij de politie geregistreerde harddrugsverslaafden wel bekend bij de instellingen, maar niet als opiaatverslaafd.

Tabel 5 Opiaatverslaafden

	2009	2010	2011	2012	2013
Minimum aantal opiaatverslaafden geregistreerd bij instellingen	214	231	224	223	240
Minimumaantal opiaatverslaafden inclusief politieregistraties BVH	-	-	248	247	256
Minimumaantal opiaatverslaafden inclusief politieregistraties BVH en HKS	-	-	-	292	300

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)

OGGz Oost-Veluwe is een samenwerkingsverband tussen het Leger des Heils, GGNet en Tactus verslavingszorg dat wordt aangestuurd door een procesmanager van GGNet. Het team richt zich door middel van Bemoeizorg op de zogenoemde zorgwekkende zorgmijders van 18 jaar en ouder, met als doel toeleiding naar reguliere hulpverlening. Het gaat om personen met complexe probleemsituaties die zelf niet om hulp vragen. Hieronder bevinden zich ook dak- en thuislozen. In 2009 zijn 148 cliënten in zorg genomen (tabel 6). In 2010, 2011 en 2012 gaat het om respectievelijk 135, 134 en 130 cliënten. In 2013 zijn 116 cliënten nieuw in zorg genomen, iets minder dan in de jaren ervoor.

Tabel 6 OGGz

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal nieuwe cliënten in zorg	148	135	134	130	116

Jonge moeders

De zorgcoördinatie en het opstellen van begeleidingsplannen voor jonge moeders wordt gerealiseerd vanuit het Coördinatiepunt Jonge Moeders. In 2009 zijn bij dit coördinatiepunt 58 aanmeldingen binnengekomen (tabel 7). In 2010 is dit aantal gestegen naar 68 aanmeldingen. In de jaren erna blijft het aantal aanmeldingen redelijk stabiel: in 2011, 2012 en 2013 gaat het om respectievelijk 82, 78 en 69 nieuwe aanmeldingen.

Tabel 7 Aantal aanmeldingen bij het Coördinatiepunt Jonge Moeders

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal aanmeldingen	58	68	82	78	69

Ex-gedetineerden

Het Regionaal Contactpunt Nazorg Ex-gedetineerden levert ten behoeve van de monitor informatie over het aantal ontvangen basisdocumenten en het aantal gestarte trajecten van ex-gedetineerden in Apeldoorn en Epe. In 2009 heeft het contactpunt de basisdocumenten van 129 ex-gedetineerden ontvangen (tabel 8). Van deze 129 zijn 60 klanten in een traject opgenomen, de overige 69 ex-gedetineerden wilden geen hulp of het is niet gelukt om met hen contact te krijgen. In 2010 zijn 405 basisdocumenten van ex-gedetineerden ontvangen, waarvan 84 in een traject zijn opgenomen. In 2011 en 2012 zijn de basisdocumenten ontvangen van respectievelijk 86 en 56 ex-gedetineerden, waarvan respectievelijk 72 en 50 in een traject zijn opgenomen.⁴ In 2013 zijn 108 basisdocumenten ontvangen, waarvan 99 uit Apeldoorn en negen uit Epe. In Apeldoorn zijn hiervan 96 trajecten daadwerkelijk gestart, in Epe vijf trajecten. Een mogelijke verklaring voor de stijging tussen 2012 en 2013 is dat in 2013 als doel is gesteld het aantal basisdocumenten en trajecten scherper en beter te registreren.

Tabel 8 Aantal cliënten bij contactpunt nazorg ex-gedetineerden

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal ontvangen basisdocumenten	129	405	86	56	108
Apeldoorn	n.b.	380	74	48	99
Epe	n.b.	25	12	8	9
Aantal cliënten in traject	60	84	72	50	101
Apeldoorn	n.b.	72	60	43	96
Epe	n.b.	12	12	7	5

Het aantal basisdocumenten uit Apeldoorn en Epe is sinds 2011 aanzienlijk lager dan in de jaren ervoor. Dit kan worden verklaard door het feit dat vanaf 2011 bij het vaststellen van het aantal basisdocumenten selectiever te werk wordt gegaan. Basisdocumenten voor gedetineerden die pas één of enkele jaren later vrij zullen komen, basisdocumenten van personen die voorafgaand aan detentie buiten Apeldoorn of Epe woonachtig waren en basisdocumenten van gedetineerden die minder dan een maand hebben vastgezeten, worden niet meegeteld, terwijl dat in eerdere jaren wel het geval was.

Huurders met woonproblemen

Het aantal geëffectueerde huisuitzettingen in relatie tot het aantal huishoudens met een betalingsregeling, is gedaald van 1,21% in 2009 naar 0,74% in 2011 (tabel 9). In 2012 is er sprake van een stijging naar 1,08%. In 2013 zet deze stijging door naar 1,34%. Het aantal huisuitzettingen in 2009 bedraagt 38. Dit aantal daalt in 2010 en 2011 naar achtereenvolgens 27 en 26, om vervolgens in 2012 en 2013 weer te stijgen naar respectievelijk 35 en 34 huisuitzettingen.

Tabel 9 Huisuitzettingen

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal huisuitzettingen bij woningcorporaties Apeldoorn	38	27	26	35	34
Percentage huisuitzettingen t.o.v. aantal betalingsregelingen	1,21%	0,65%	0,74%	1,08%	1,34%

⁴ In 2012 zijn niet alle ontvangen basisdocumenten geregistreerd: van een deel van de ex-gedetineerden waarmee geen traject is gestart zijn ook geen gegevens vastgelegd. Het aantal daadwerkelijk gestarte trajecten is wel accuraat.

Preventieve Woonbegeleiding

Preventieve Woonbegeleiding biedt op vrijwillige basis kortdurende hulpverlening - meestal variërend van zes weken tot zes maanden - aan personen die tijdelijk ondersteuning nodig hebben om gesignaleerde problemen beheersbaar te maken of op te lossen. Sinds de start van het project Preventieve Woonbegeleiding hebben jaarlijks zo'n 100 huurders een preventief woonbegeleidingstraject doorlopen. In 2009 ging het om 106 deelnemers, terwijl het in 2010, 2011, 2012 en 2013 respectievelijk gaat om 115, 112, 98 en 96 deelnemers (tabel 10).

Tabel 10 Preventieve woonbegeleiding

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal deelnemers preventieve woonbegeleiding	106	115	112	98	96

Laatste Kans Beleid

Het Laatste Kansbeleid (LKB) is de laatste schakel in de keten om ontruiming te voorkomen. Het beleid heeft een dwingend karakter. Het aantal aanmeldingen en afgesloten overeenkomsten fluctueert sterk per jaar. In 2009 zijn 35 personen aangemeld voor deelname aan het Laatste Kans Beleid (tabel 11). Met 25 van hen is een overeenkomst afgesloten. In 2010 gaat het om 52 aanmeldingen en 51 overeenkomsten, terwijl in 2011 45 huurders zijn aangemeld en 43 overeenkomsten zijn afgesloten. In 2012 is het aantal aanmelding gedaald naar 29, om vervolgens in 2013 te stijgen naar 36 aanmeldingen. Het aantal afgesloten overeenkomsten in 2012 en 2103 is respectievelijk 28 en 33. Dat het aantal afgesloten overeenkomsten iets lager ligt dan het aantal aanmeldingen komt doordat sommige aanmeldingen niet passen binnen de werkwijze van LKB. Daarnaast komt het soms voor dat LKB huurders de overeenkomst weigeren (en dan kiezen voor een ontruiming).

Tabel 11 Laatste Kans Beleid

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal aanmeldingen voor Laatste Kans Beleid	35	52	45	29	36
Aantal afgesloten overeenkomsten	25	51	43	28	33

De begeleiding van de deelnemers van het Laatste Kans Beleid wordt verzorgd door IrisZorg, RIWIS en het Leger des Heils. Sinds de start van het project in 2006 verzorgde RIWIS de begeleiding van in totaal 151 cliënten, terwijl IrisZorg 121 huurders begeleidde en het Leger des Heils de begeleiding van 63 cliënten verzorgde.

Opstapwoningen

Opstapwoningen vormen een tussenfase tussen intramuraal en zelfstandig wonen: cliënten wonen individueel, maar hebben nog geen huurcontract op hun eigen naam en krijgen bovendien woonbegeleiding. In 2009 zijn 44 personen aangemeld voor een Opstapwoning, waarvan 36 personen een woning hebben toegewezen gekregen (tabel 12). In 2010 zijn 46 personen aangemeld en 34 woningen toegewezen, terwijl het in 2011 gaat om 36 aanmeldingen en 29 toegewezen woningen en in 2012 om 32 aanmeldingen en 23 toegewezen woningen. Het aantal aanmeldingen is in 2013 gestegen naar 53. Het aantal toegewezen woningen in dat jaar is 31. Het aantal toegewezen opstapwoningen is constant, er worden jaarlijks 33 woningen beschikbaar gesteld. Een mogelijke verklaring voor de stijging van het aantal aanmeldingen in 2013 zijn de bezuinigingen en onrust. In

2013 hebben sommige instellingen daarom alvast actie ondernomen om de gedwongen extramuralisatie vorm te geven.

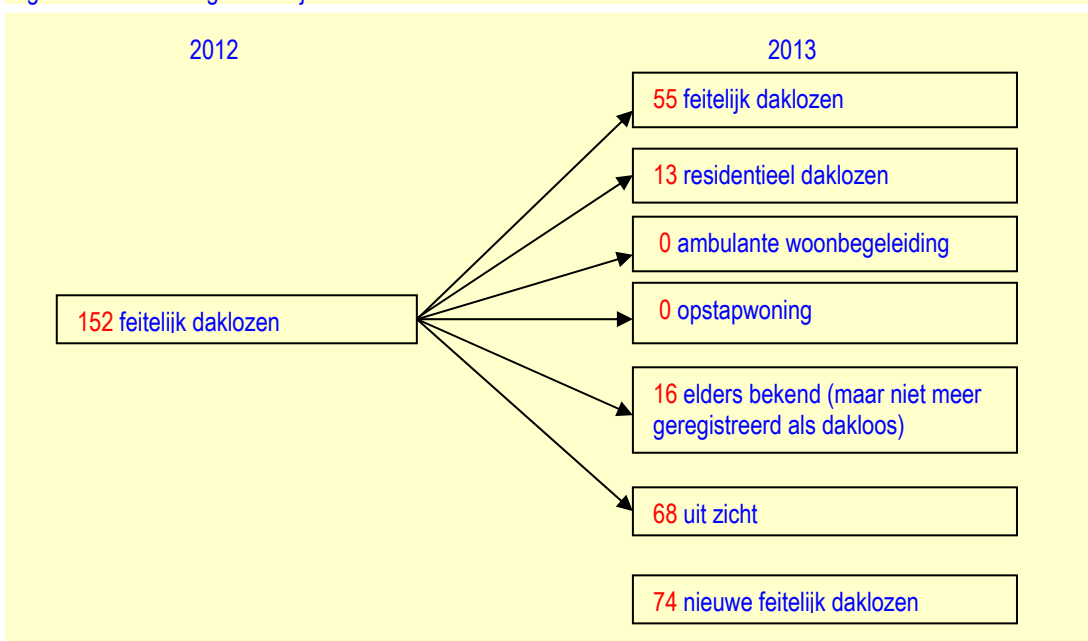
Tabel 12 Opstapwoningen

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal aanmeldingen voor Opstapwoningen	44	46	36	32	53
Aantal toegewezen Opstapwoningen	36	34	29	23	31

Ontwikkelingen tussen 2012 en 2013

Figuur 1 toont in hoeverre de feitelijk daklozen uit 2012 opnieuw terugkomen in de registraties van 2013. Van de 152 feitelijk daklozen in 2012 blijken 55 personen in 2013 nog steeds feitelijk dakloos te zijn, terwijl 13 van hen in 2013 langdurig in een opvangvoorziening verblijft en dus als residentieel dakloos is geregistreerd. 16 Van de 152 feitelijk daklozen uit 2012 staan in 2013 niet meer geregistreerd als dakloos, maar zijn nog wel in beeld bij één van de instellingen voor maatschappelijke zorg, bijvoorbeeld omdat ze hulp ontvangen van het OGG(z)-team of gebruik hebben gemaakt van een voorziening van Omnizorg of het Leger des Heils. Voor 68 feitelijk daklozen uit 2012 geldt dat zij in 2013 niet meer terugkomen in de registraties van de instellingen voor maatschappelijke zorg. Naast de doorstroom uit 2012 hebben zich in 2013 74 nieuwe feitelijk daklozen bij de instellingen voor maatschappelijke zorg gemeld.

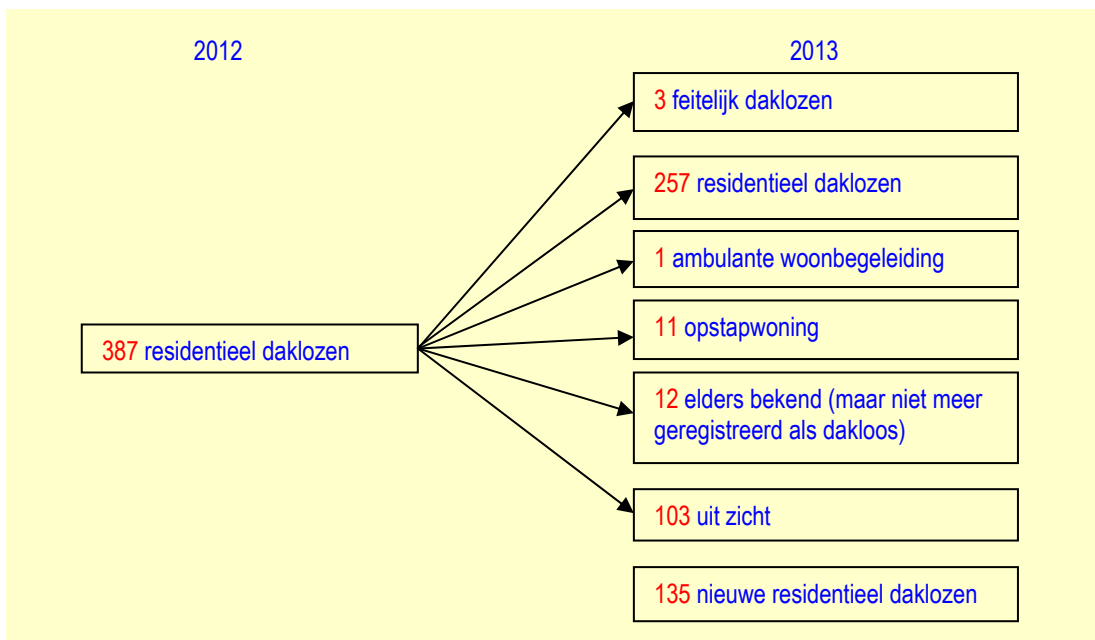
Figuur 1 Ontwikkelingen feitelijk daklozen tussen 2012 en 2013

Van de 387 residentieel daklozen uit 2012 is het grootste deel (257 personen) in 2013 nog steeds residentieel dakloos (figuur 2). Daarnaast zijn 11 personen doorgestroomd naar een Opstapwoning en is één persoon doorgestroomd naar zelfstandig wonen met begeleiding. Drie personen die in 2012 residentieel dakloos waren staan in 2013 als feitelijk dakloos geregistreerd. 12 Residentieel daklozen uit 2012 zijn in 2013 weliswaar niet meer dakloos, maar wel nog steeds in beeld bij een instelling voor maatschappelijke zorg. Voor 103 residentieel daklozen uit 2012 geldt dat zij in 2013 niet meer terugkomen in de registraties van de instellingen voor maatschappelijke zorg. Naast de doorstroom

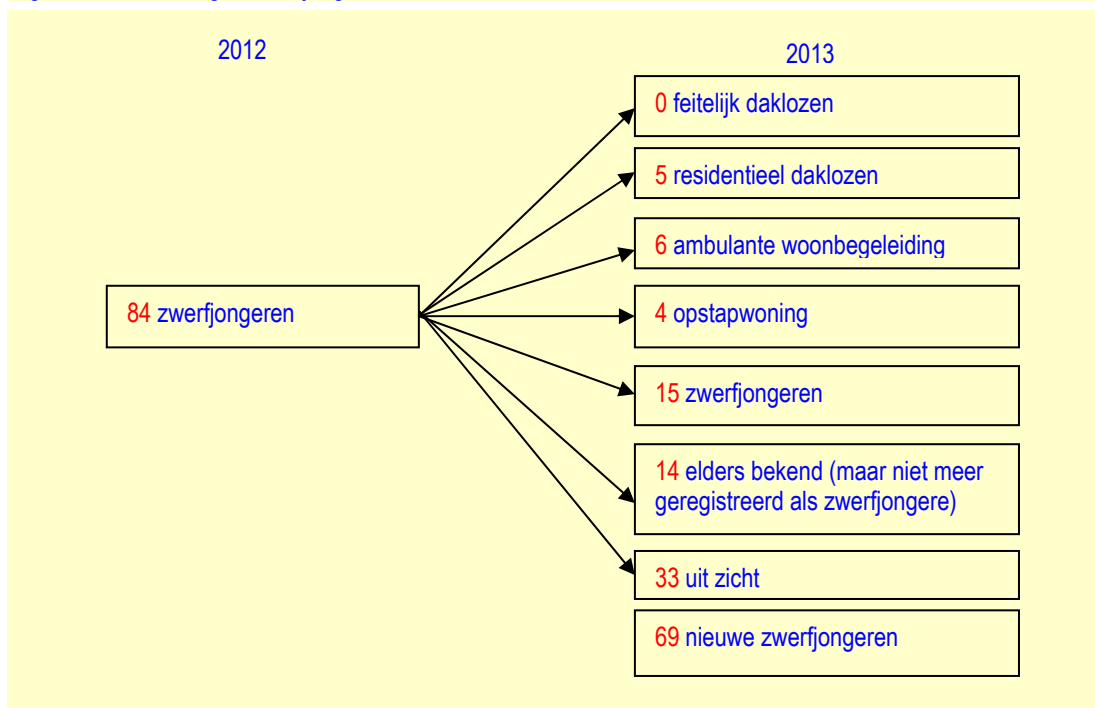
uit 2012 hebben zich in 2013 135 nieuwe residentieel daklozen bij de instellingen voor maatschappelijke zorg gemeld.

Figuur 2 Ontwikkelingen residentieel daklozen tussen 2012 en 2013

Figuur 3 toont in hoeverre de zwerfjongeren uit 2012 opnieuw terugkomen in de registraties van 2013. Van de 84 zwerfjongeren uit 2012 zijn 15 jongeren in 2013 nog steeds als zwerfjongere geregistreerd. 4 Jongeren zijn in 2013 ingestroomd in een Opstapwoning, terwijl zes jongeren ambulante woonbegeleiding krijgen. Vijf zwerfjongeren uit 2012 zijn woonachtig zijn in een opvangvoorziening en zijn in de 2013 de leeftijdsgrens van 23 gepasseerd, waardoor ze nu als residentieel dakloos zijn meegeteld. 14 Jongeren zijn nog wel in beeld bij een instelling voor maatschappelijke zorg, maar niet meer dakloos, terwijl voor 33 jongeren geldt dat zij in 2013 niet meer in beeld zijn bij één van de instellingen voor maatschappelijke zorg. Naast de doorstroom uit 2012 hebben zich in 2013 69 nieuwe zwerfjongeren bij de instellingen voor maatschappelijke zorg gemeld.

Figuur 3 Ontwikkelingen zwerfjongeren tussen 2012 en 2013

Bijlage 1 Instellingen

Hieronder worden de instellingen weergegeven die gegevens hebben aangeleverd voor het Regionaal Kompas. Het gaat om instellingen en voorzieningen die gevestigd zijn in de regio Oost-Veluwe en hulp of begeleiding bieden aan (dreigend of voormalig) dak- en thuislozen en verslaafden afkomstig uit deze regio. Voor alle instellingen geldt dat de gemeentelijke financiële ondersteuning zich beperkt tot inwoners van de gemeenten Apeldoorn, Epe, Voorst, Brummen en Heerde. In de subsidieregeling is opgenomen dat de instellingen zich houden aan de Gedragscode Landelijke Toegankelijkheid en Regiobinding.

- **De Overbrugging** is een stichting die begeleid zelfstandig wonen aanbiedt in Apeldoorn aan ex-verslaafden op een christelijke grondslag. De begeleiding duurt maximaal negen maanden. De Overbrugging heeft capaciteit om 10 tot 15 volwassenen te begeleiden, verspreid over twee locaties. De deelnemers zijn veelal afkomstig van De Hoop en/of Horeb.
- **De Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)** omvat alle activiteiten op het gebied van de geestelijke volksgezondheid, die vaak zonder duidelijke hulpvraag worden uitgevoerd. Het OGGz-team richt zich door middel van Bemoeizorg op de zogenoemde zorgwekkende zorgmijders van 18 jaar en ouder, met als doel toeleiding naar reguliere hulpverlening.
- **Horeb** is een christelijke therapeutische woon- en leefgemeenschap in Beekbergen waar (ex-) verslaafden uit geheel Nederland verblijven. Zij worden bij aanvang van hun verblijf bij Horeb ingeschreven in de gemeente Apeldoorn.
- **IrisZorg** is een instelling voor maatschappelijke opvang, begeleiding en verslavingszorg, met vestigingen in Gelderland, Overijssel en Flevoland. In de regio Oost-Veluwe heeft Iriszorg diverse voorzieningen voor zowel jongeren als volwassenen.
- Het **Leger des Heils** heeft de volgende voorzieningen voor de doelgroepen in en rond Apeldoorn: 10 voor Toekomst; Zorg Thuis (Stedendriehoek); Verslavingszorg de Wending; en Preventieve Woonbegeleiding.
- De stichting Dak- en ThuislozenZorg **Menorah** biedt ondersteuning aan dak- en thuislozen in Apeldoorn in de vorm van een wekelijkse warme maaltijd en een inloopavond. Daarnaast is sinds 2010 een straathoekwerker actief die de doelgroep zoveel mogelijk toeleidt/terugleidt naar de reguliere zorg.
- 'Huize Norel' is onderdeel van de reformatorische stichting **Ontmoeting**, een stichting die hulp en ondersteuning biedt aan thuislozen en ex-gedetineerden. Het woon-werkcentrum 'Huize Norel' is gevestigd in de gemeente Epe. Verslaving en psychiatrische problematiek vormen een contra-indicatie.
- **Omnizorg** is een voorziening voor dak- en thuislozen, verslaafden en GGz-cliënten. Onder de naam Stichting Omnizorg Apeldoorn vervullen de medewerkers van Tactus Verslavingszorg, IrisZorg en Riwis Zorg & Welzijn alle zorgfuncties in één gebouw. Tactus draagt zorg voor de registratie van de cliënten van Omnizorg.
- De stichting **Riwis Zorg & Welzijn** biedt geestelijke gezondheidszorg (GGz), verpleging, verzorging en thuiszorg (VV&T) en diensten op het gebied van welzijn. Een deel van de GGz-activiteiten valt onder het Regionaal Kompas Oost-Veluwe, namelijk de opvang van kinderen van (jonge) moeders en het Laatste Kans Beleid.

Bijlage 2 Definities doelgroepen

Doelgroep	Definitie
Feitelijk dakloos	Personen van 23 jaar en ouder die niet beschikken over een eigen woonruimte en die voor een slaapplek gedurende de nacht ten minste één nacht (in de maand) waren aangewezen op buiten slapen ofwel overnachten in de open lucht en in overdekte openbare ruimten (portieken, fietsenstallingen, stations, winkelcentra of een auto) en binnen slapen in passantenverblijven van de maatschappelijke opvang, inclusief eendaagse noodopvang, of binnen slapen bij vrienden, kennissen of familie, zonder vooruitzichten op een slaapplek voor de daarop volgende nacht.
Residentieel dakloos	Personen van 23 jaar en ouder die als bewoner staan ingeschreven bij instellingen voor maatschappelijke opvang (internaten en sociale pensions, woonvoorzieningen op basis van particulier initiatief dat zich richt op semi-permanente bewoning door daklozen en particuliere commerciële pensions waar voornamelijk daklozen wonen). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen personen die minder dan een jaar staan ingeschreven en personen die langer dan een jaar staan ingeschreven.
Potentieel dakloos	Personen die: <ul style="list-style-type: none"> • nog of weer zelfstandig wonen en bij wie sprake is van een ernstige multi-problematiek die niet in staat zijn die problemen zelfstandig op te lossen. Vaak ontbreekt een adequate hulpvraag. Bij deze groep speelt langdurige zorgafhankelijkheid als gevolg van een combinatie van factoren, zoals psychiatrische problemen, ernstige psychosociale problemen, verslavingsproblemen, (draaideur)-criminaliteit, zorgmijding en problemen op andere leefgebieden; • voorafgaand aan ontslag uit detentie of de klinische zorg niet beschikken over zelfstandige woonruimte en een zorgvraag hebben; • dakloos dreigen te worden door dreigende uithuiszetting.
Zwerfjongeren (Ministerie VWS)	Zwerfjongeren zijn feitelijk of residentieel daklozen onder de 23 jaar met meervoudige problemen. <i>Zij worden niet meegeteld bij de doelgroepen feitelijk dakloos en residentieel dakloos om dubbeltellingen te voorkomen.</i>
Risicjongeren (Apeldoorn)	Jongeren tot en met 23 jaar die voldoen aan één of meer van de volgende situaties: instabiele woonsituatie (met een hulpbehoefte); instabiele woonsituatie (potentieel); en meervoudige (dreigende) problematiek (zorgmissers, (zorgwekkende) zorgmijders, meervoudig risico). Het gaat om jongeren uit de ketenaanpak zwerfjongeren.
Jonge moeders (tiernmoeders)	(Aanstaande) moeders tot en met 23 jaar met problemen op twee of meer van de volgende leefgebieden: zorg; wonen; dagbesteding; financiën; sociaal netwerk; en veiligheid; én/of leidend tot het niet voldoende in staat zijn om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien (niet zelfredzaam) en/of leidend tot overlast voor de directe omgeving; én/of een gebrek aan mogelijkheden om de problemen op te lossen, door het geen hulp willen vragen (zorgmijders) of door de afwezigheid van een adequate hulpvraag dan wel de afwezigheid van een toegankelijk en adequaat aanbod van de zorg (zorgmissers).
Opiaat-verslaafden	Personen die verslaafd zijn aan opiaten. Tot opiaten worden onder andere opium, morfine en heroïne gerekend. Methadon is een kunstmatig opiaat en wordt in een laboratorium gemaakt en verstrekt ter vervanging van heroïne.

Bijlage 3 Cliënten per instelling en overlap

Tabel 1 OGGz

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal cliënten	148	135	134	130	116
Percentage man	64	69	63	62	66
Gemiddelde leeftijd	n.b.	49	53	53	50
Elders bekend (%)	n.b.	17	12	10	10

Tabel 2 IrisZorg

	2009	2010	2011	2012	2013
Totaal aantal cliënten bij IrisZorg	362	416	420	429	463
Elders bekend (%)	19	17	5	4	5
Ambulant begeleid zelfstandig wonen	55	73	68	52	70
Percentage man	65	45	54	87	81
Gem. leeftijd	nb	33	31	50	43
Ambulante begeleiding Jonge Moeders	-	-	-	40	54
Percentage man	-	-	-	5	13
Gem. leeftijd	-	-	-	21	22
Ambulante hulpverlening jongeren	42	48	51	46	57
Percentage man	66	60	61	67	67
Gem. leeftijd	nb	21	20	21	21
Laatste Kans Beleid	35	31	27	28	21
Percentage man	40	29	48	48	48
Gem. leeftijd	nb	44	42	42	43
Outreachinge hulp-verlening jongeren	64	107	116	106	94
Percentage man	66	71	66	70	67
Gem. leeftijd	nb	20	21	22	21
Wonen met Kansen	23	32	26	27	33
Percentage man	70	63	73	70	70
Gem. leeftijd	nb	21	19	23	23
Wonen Vellertzoom/ Jonge moeders	18	11	13	7	13
Percentage man	0	9	0	0	15
Gem. leeftijd	nb	28	21	20	22
Crisisopvang Jonge Moeders ⁵	-	-	-	17	21
Percentage man	-	-	-	0	10
Gem. leeftijd	-	-	-	21	23
Crisisopvang Vellertzoom	21	19	23	37	34
Percentage man	62	63	74	70	59
Gem. leeftijd	nb	21	19	21	21
Beekbergen	165	168	184	160	162
Percentage man	93	94	95	94	95
Gemid. leeftijd	nb	57	55	55	55

⁵ De crisisopvang voor jonge moeders is halverwege 2012 in gebruik genomen.

Tabel 3 Omnizorg

	2009	2010	2011	2012	2013
Totaal aantal cliënten	301	326	411 ⁶	336 ⁶	222 ^{6,7}
Aantal cliënten in nachtopvang	-	-	167	163	124
Aantal cliënten van Omnizorg dat (tevens) gebruik heeft gemaakt van andere (behandel)-programma's van Tactus	-	-	215	210	166
Percentage man	85	84	88	89	89
Gemiddelde leeftijd	43	43	43	44	46
Elders bekend (%)	46	38	21	22	20

Tabel 4 Leger des Heils - Buurtsteunpunten, Tien voor Toekomst en Zorg Thuis Stedendriehoek⁸

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal cliënten	83	71	64	89	77
Percentage man	35	42	52	55	51
Gemiddelde leeftijd	43	42	45	45	43
Elders bekend (%)	12	6	14	15	16

Tabel 5 Leger des Heils - De Wending

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal cliënten	74	186	238	196	189
Percentage man	87	89	n.b.	85	89
Gemiddelde leeftijd	49	47	47	47	45
Elders bekend (%)	31	20	11	8	8

Tabel 6 Leger des Heils - Preventieve woonbegeleiding

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal cliënten	106	115	112	98	96
Percentage man	n.b.	54	50	48	44
Gemiddelde leeftijd	n.b.	44	43	43	44
Elders bekend (%)	n.b.	10	4	13	13

⁶ Bij de berekening van het aantal Omnizorgcliënten zijn sinds 2011 ook de personen meegenomen die volgens de registraties buiten Oost-Veluwe wonen, aangezien de woongemeente zoals in de registraties is opgenomen vaak niet actueel is. De meeste cliënten wonen in Oost-Veluwe, ook wanneer in de registraties een andere woonplaats wordt vermeld. Wanneer de personen bij Omnizorg die volgens de registraties buiten Oost-Veluwe wonen buiten beschouwing worden gelaten (zoals in eerdere jaren), komt het aantal cliënten bij Omnizorg in 2011 uit op 295 in plaats van 411, in 2012 op 252 in plaats van 336 en in 2013 op 188 in plaats van 222.

⁷ De sterke daling van het aantal geregistreerde cliënten bij Omnizorg in 2013 wordt veroorzaakt door onvolledige cliëntregistratie. Door een strikter in- en uitschrijfbeleid zijn cliënten die kort gebruik hebben gemaakt van Omnizorg niet in het registratiesysteem vastgelegd. Volgens betrokkenen van Omnizorg heeft er in werkelijkheid geen daling van het aantal cliënten plaatsgevonden.

⁸ Sinds 2011 worden vanuit de buurtsteunpunten geen WMO-trajecten meer verleend. De cliënten die vanuit de buurtsteunpunten zorg verleend kregen, zijn nu ondergebracht bij Tien voor Toekomst en Zorg Thuis Stedendriehoek.

Tabel 7 De Overbrugging

	2009	2010	2011	2012	2013 ⁹
Aantal cliënten	-	21	21	11	14
Percentage man	-	91	95	100	n.b.
Gemiddelde leeftijd	-	41	40	42	46
Elders bekend (%)	-	81	48	46	n.b.

Tabel 8 Menorah

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal cliënten	-	15	63	83 ¹⁰	36
Percentage man	-	93	86	89	94
Gemiddelde leeftijd	-	44	42	42	42
Elders bekend (%)	-	67	65	46	39

Tabel 9 Stichting Ontmoeting

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal cliënten	-	19	18	11	20
Percentage man	-	95	89	91	65
Gemiddelde leeftijd	-	41	41	43	47
Elders bekend (%)	-	16	28	9	5

Tabel 10 Horeb

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal cliënten	266	308	221	134	130
Percentage man	100	94	100	100	100
Gemiddelde leeftijd	38	38	38	38	40
Elders bekend (%)	18	20	14	13	10

Tabel 11 RIWIS – Laatste Kans Beleid¹¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal cliënten	-	-	-	48	66
Percentage man	-	-	-	46	46
Gemiddelde leeftijd	-	-	-	41	43
Elders bekend (%)	-	-	-	6	8

⁹ Over 2013 zijn van De Overbrugging alleen summiere gegevens ontvangen, waardoor een verdeling naar geslacht en het bepalen van overlap met andere instellingen niet mogelijk is.

¹⁰ Het relatief hoge aantal cliënten in 2012 wordt verklaard doordat Menorah in dat jaar een winteropvangvoorziening had. Om gebruik te kunnen maken van deze voorziening diende een cliënt zich te registreren, wat leidde tot een toename van het aantal geregistreerde cliënten.

¹¹ Van RIWIS zijn in 2013 voor het eerst gegevens ontvangen en opgenomen in de monitor.

Tabel 12 Overlap instellingen in 2013

	OGGz	Horeb	IrisZorg	LdH – TvT en ZTS	De Wending	LdH-Prev. Woonbeg.	Menorah	St. Ontmoeting	Omnizorg	RIWIS
OGGz	116	2	1	-	1	1	2	-	6	2
Horeb		130	1	-	2	-	2	-	8	-
IrisZorg			463	3	1	1	1	-	14	-
LdH –Tien voor Toekomst en Zorg Thuis Stedendriehoek				77	-	8	-	-	1	-
LdH - De Wending					189	-	3	1	9	-
LdH-Preventieve woonbeg.						96	-	-	-	2
Menorah							36	-	11	-
St. Ontmoeting								20	-	-
Omnizorg									222	1
RIWIS										66

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres

Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:	Kantoor Rotterdam:
St. Jansstraat 2C	Goudsesingel 68
Telefoon 050 - 313 40 52	Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 050 - 312 75 26	Fax 010 - 476 83 76

April 2014

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

TEKST	M. Boendermaker, B. Bieleman
OPDRACHTGEVER	Gemeente Apeldoorn
OPMAAK	M. Haaijer
OMSLAG	E. Cusiel
DRUK	Copy-Copy Groningen
ISBN	978 90 8874 172 2

